

Erakorralise laparotoomia eel manustatud suures annuses deksametasoon – juhuslikustatud kliiniline uuring*

Peeter Paul Kollist –
Põhja-Eesti Regionaalhaigla
kirurgiakliiniku üldkirurgia II aasta
arst-resident

Erakorralise laparotoomia patsiendid kogevad sageli tugevat süsteemset põletikureaktsiooni, mis võib pikendada operatsioonijärgset taastumist. Refereeritud uuringu eesmärk oli hinnata, kuidas deksametasoon mõjutab põletiku taset ja operatsioonijärgset taastumist, kui seda on manustatud operatsiooni eel veenisisesi ühe suure annusena.

Platseeboga kontrollitud topelt-pimeas uuringus juhuslikustati 120 patsienti saama operatsiooni eel veenisisesi kas 1 mg/kg deksametasooni (DMX) või platseebot. Uuringusse kaasati patsiendid soolesulguse või -perforatsiooniga, kes vajasisid kas erakorralist laparotoomiat või laparoskoopiat. Esmane tulemusnäitaja oli C-reaktiivse valgu (CRP) sisaldus veres esimesel operatsioonijärgsel päeval.

Tulemused näitasid, et DXM alandas esimesel operatsioonijärgsel päeval oluliselt CRP taset (DXMi-rühma CRP mediaan 170 mg/L (60–260) vs. platseeborühma 220

mg/L (150–300) ($p = 0,015$)) ja selle mõju kestis kolmanda päevani. DXMi-rühmas täheldati ka paremat hemodünaamikat, väiksemat ülehüdratsiooni, madalamat väsimus- ja valutaset ning varasemat mobiilsatsiooni. Lisaks oli madalam 90 päeva suremus: DXMi rühmas 7,4% ja platseeborühmas 22,4% ($p = 0,023$, riskisuhte kordaja RR 0,33). DXMi- ja platseeborühma vahel ei esinenud statistiliselt olulisi erinevusi haava-infektsioonide, abstsesside, sepsise ega deliiriumi tekkimises.

Kokkuvõttes vähendas DXM, mida oli operatsiooni eel manustatud ühe suure annusena, ilma suurte lisariskideta oluliselt põletikureaktsiooni ning sellega kaasnesid paremad sekundaarsed taastumise näitajad.

REFEREERITUD

Cihoric M, Kehlet H, Lauritsen ML, et al. Preoperative high dose of dexamethasone in emergency laparotomy: randomized clinical trial. *Br J Surg* 2024;111(7).

* Ette kantud Põhja-Eesti Regionaalhaigla kirurgiakliiniku *Journal Club* 25. novembril 2025.